EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 21.11.2025.
COM(2025) 719 final

2025/0373 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Pripremne komisije i prve Konferencije stranaka Sporazuma na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije

OBRAZLOŽENJE

1. PREDMET PRIJEDLOGA

Ovaj se prijedlog odnosi na odluku o utvrđivanju stajališta koje treba zauzeti u ime Unije na završnom sastanku Pripremne komisije i prvom sastanku Konferencije stranaka Sporazuma na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije u vezi s predviđenim donošenjem poslovnika Konferencije stranaka, financijskim pravilima kojima se uređuje financiranje Konferencije stranaka, financiranje tajništva i svih pomoćnih tijela te operacionalizacijom financijskog mehanizma Sporazuma.

2. KONTEKST PRIJEDLOGA

2.1. Sporazum na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije

Cilj je Sporazuma na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije („Sporazum o BBNJ-u”) bolja zaštita i upravljanje morskom biološkom raznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije. Ta područja čine gotovo dvije trećine svjetskog oceana i oko 95 % njegova obujma te obuhvaćaju otvoreno more i međunarodno morsko dno. Sporazum o BBNJ-u obuhvaća pitanja povezana s morskim genetskim resursima, uključujući pitanja podjele koristi, mjere kao što su upravljački alati za pojedina područja, među ostalim zaštićena morska područja, procjene učinka na okoliš te izgradnju kapaciteta i prijenos morske tehnologije. Sporazum o BBNJ-u stupit će na snagu 17. siječnja 2026. Europska unija stranka je Sporazuma o BBNJ-u.

Komisija je na temelju relevantnih odluka Vijeća[1] od 2016. do 2023. vodila pregovore u cilju sklapanja Sporazuma o BBNJ-u. Konačni tekst Sporazuma o BBNJ-u donesen je na međuvladinoj konferenciji o BBNJ-u[2] 19. lipnja 2023. EU je Sporazum o BBNJ-u potpisao 20. rujna 2023.[3] i ratificirao ga 28. svibnja 2025.[4].

2.2. Konferencija stranaka Sporazuma o BBNJ-u

Konferencija stranaka Sporazuma o BBNJ-u („Konferencija stranaka”) uspostavljena je člankom 47. stavkom 1. Sporazuma o BBNJ-u. Člankom 47. stavkom 2. propisano je da prvi sastanak Konferencije stranaka saziva glavni tajnik UN-a najkasnije godinu dana nakon stupanja na snagu Sporazuma, tj. do 17. siječnja 2027.

U skladu sa Sporazumom o BBNJ-u od Konferencije stranaka može se zatražiti da donese akte koji proizvode pravne učinke.

---

[1] Donijelo ih je Vijeće 22. ožujka 2016. (SL L 79, 30.3.2016., str. 32.) i 19. ožujka 2018.

[2] Međuvladina konferencija o međunarodnom pravno obvezujućem instrumentu na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije.

[3] Odluka Vijeća (EU) 2023/1974 od 18. rujna 2023. o potpisivanju, u ime Europske unije, Sporazuma na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije, SL L 235, 25.9.2023., str. 1.

[4] Odluka Vijeća (EU) 2024/1830 od 17. lipnja 2024. o sklapanju, u ime Europske unije, Sporazuma na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije, SL L, 2024/1830, 19.7.2024.

U skladu s člankom 47. stavkom 4. Sporazuma o BBNJ-u Konferencija stranaka na svojem prvom sastanku konsenzusom donosi svoj poslovnik („poslovnik”) i financijska pravila o svojem financiranju i financiranju tajništva te svih pomoćnih tijela („financijska pravila”).

2.3. Pripremna komisija za stupanje na snagu Sporazuma na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije

Opća skupština UN-a[5] osnovala je Pripremnu komisiju za stupanje na snagu Sporazuma na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije („Pripremna komisija”) kako bi se pripremila za sazivanje prvog sastanka Konferencije stranaka. Pripremna komisija na svojem će završnom sastanku donijeti odluke o eventualnim preporukama Konferenciji stranaka.

Pripremna komisija otvorena je za sve države članice UN-a, članice specijaliziranih agencija i stranke Konvencije UN-a o pravu mora („UNCLOS”). Nakon 20. rujna 2025. odluke Pripremne komisije donose samo države i organizacije za regionalnu gospodarsku integraciju koje su potpisale Sporazum ili su ga ratificirale, odobrile, prihvatile ili mu pristupile. Pripremna komisija ulaže sva nastojanja u dobroj vjeri kako bi konsenzusom postigla dogovor o bitnim pitanjima[6]. Prestat će postojati po završetku prve Konferencije stranaka.

EU je stranka UNCLOS-a[7] i ratificirao je Sporazum o BBNJ-u. Stoga je EU stranka koja sudjeluje u Pripremnoj komisiji.

Sljedeći sastanak Pripremne komisije zakazan je za razdoblje od 23. ožujka do 3. travnja 2026.

2.4. Predviđeni akti Pripremne komisije i Konferencije stranaka

Na svojem završnom sastanku Pripremna komisija treba donijeti preporuku Konferenciji stranaka Sporazuma o BBNJ-u o poslovniku, financijskim pravilima i operacionalizaciji financijskog mehanizma. Na svojem prvom sastanku Konferencija stranaka Sporazuma o BBNJ-u donosi svoj poslovnik i financijska pravila o svojem financiranju i financiranju tajništva te svih pomoćnih tijela, kao i odluke o operacionalizaciji financijskog mehanizma, na temelju preporuka koje je donijela Pripremna komisija.

Poslovnikom su predviđeni učestalost, lokacija, organizacija i vođenje sastanaka Konferencije stranaka, sudjelovanje promatrača, priprema dnevnog reda, zastupanje i ovlasti, osnivanje i funkcioniranje predsjedništva, uloga tajništva, uloga voditelja tajništva, glasovanje i donošenje odluka, izmjene poslovnika, osnivanje pomoćnih tijela, posebni postupci za pomoćna tijela prema potrebi, jezični režim, pravila o izborima, postupci za traženje savjetodavnih mišljenja od Međunarodnog suda za pravo mora, mehanizam suradnje s relevantnim pravnim instrumentima i okvirima i relevantnim globalnim, regionalnim, podregionalnim i sektorskim tijelima te sva druga relevantna pravila u skladu sa Sporazumom. Poslovnik će utjecati na način na koji Konferencija stranaka donosi odluke.

---

5 Rezolucija Opće skupštine UN-a 78/272 donesena 24. travnja 2024. o Sporazumu na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije.

6 Rezolucija Opće skupštine UN-a 72/249 donesena 24. prosinca 2017. o međunarodnom pravno obvezujućem instrumentu na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije, točka 17. (primjenjivo na Pripremnu komisiju kako je predviđeno točkom 7. Rezolucije Opće skupštine UN-a 78/272).

7 SL L 179, 23.6.1998., str. 1.

Financijskim pravilima utvrdit će se pravila kojima se uređuje financiranje Konferencije stranaka, njezina tajništva i svih pomoćnih tijela, uključujući osnovu za procijenjeni doprinos stranaka i doprinos Unije proračunu Sporazuma, te će ona biti pravno obvezujuća za stranke Sporazuma.

Operacionalizacijom financijskog mehanizma Sporazuma iz članka 52. definirat će se način na koji će se oblikovati elementi financijskog mehanizma i kako će oni doprinijeti osiguravanju financijskih sredstava na temelju Sporazuma kako bi se strankama državama u razvoju pomoglo u njegovoj učinkovitoj provedbi.

3. STAJALIŠTE KOJE TREBA ZAUZETI U IME UNIJE

Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje Sporazuma o BBNJ-u, EU bi trebao poduprijeti poslovnik kojim se osigurava učinkovito, troškovno učinkovito, transparentno i uredno funkcioniranje i organizacija sastanaka Konferencije stranaka te kojim se omogućuje potpuno sudjelovanje Unije kao stranke u skladu sa Sporazumom o BBNJ-u.

Kako bi se osiguralo pravilno financiranje Sporazuma o BBNJ-u, EU bi trebao poduprijeti financijska pravila i operacionalizaciju financijskog mehanizma tako da se uspostavi pravedan i transparentan postupak prilagođen okolnostima svake stranke kako bi se osiguralo da svaka stranka doprinosi financijskoj održivosti Sporazuma o BBNJ-u i njegovoj provedbi na pravedan način i u skladu sa svojim sposobnostima.

Donošenje poslovnika i financijskih pravila nužno je za provedbu i funkcioniranje Sporazuma o BBNJ-u.

4. PRAVNA OSNOVA

4.1. Postupovna pravna osnova

4.1.1. Načela

Člankom 218. stavkom 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) predviđeno je donošenje odluka kojima se „utvrđuju stajališta koja u ime Unije treba donijeti tijelo osnovano na temelju sporazuma kada je to tijelo pozvano donositi akte koji proizvode pravne učinke, uz iznimku akata kojima se dopunjuje ili mijenja institucionalni okvir sporazuma”.

Pojam „akti koji proizvode pravne učinke” obuhvaća akte koji proizvode pravne učinke na temelju pravila međunarodnog prava kojima se uređuje predmetno tijelo. Obuhvaća i instrumente koji nemaju obvezujući učinak na temelju međunarodnog prava, ali postoji mogućnost da „presudno utječu na sadržaj propisa koje donese zakonodavac Unije”[8].

4.1.2. Primjena na ovaj predmet

Pripremna komisija tijelo je koje je osnovala Opća skupština UN-a. Konferencija stranaka tijelo je osnovano Sporazumom o BBNJ-u.

Na završnom sastanku Pripremne komisije donijet će se odluke za preporuke Konferenciji stranaka o poslovniku i financijskim pravilima. Konferencija stranaka na svojem prvom sastanku treba donijeti poslovnik i financijska pravila na temelju preporuka Pripremne komisije. Akti za koje je od Pripremne komisije i Konferencije stranaka zatraženo da ih donesu na svojem prvom odnosno završnom sastanku akti su koji proizvode pravne učinke.

[8] Presuda Suda od 7. listopada 2014., Njemačka/Vijeće, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, t. 61.

Poslovnik proizvodi pravne učinke jer utječe na način na koji će se donositi odluke Konferencije stranaka, koje će biti obvezujuće na temelju međunarodnog prava ili mogu presudno utjecati na sadržaj propisa EU-a.

Financijskim pravilima utvrdit će se osnova za doprinos Unije proračunu Sporazuma o BBNJ-u te će ona biti obvezujuća na temelju međunarodnog prava u skladu s člankom 52. Sporazuma.

Stoga je postupovna pravna osnova za predloženu odluku članak 218. stavak 9. UFEU-a.

4.2. Materijalna pravna osnova

4.2.1. Načela

Materijalna pravna osnova za odluku na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a prije svega ovisi o cilju i sadržaju predviđenog akta o kojemu se zauzima stajalište u ime Unije. Ako predviđeni akt ima dva cilja ili elementa te ako se može utvrditi da je jedan od ta dva cilja ili elementa glavni, a drugi samo sporedan, odluka na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a mora se temeljiti na samo jednoj materijalnoj pravnoj osnovi, naime onoj koju zahtijeva glavni ili prevladavajući cilj ili element.

4.2.2. Primjena na ovaj predmet

U skladu s člankom 191. i člankom 192. stavkom 1. UFEU-a EU je dužan doprinositi ostvarenju sljedećih ciljeva: očuvanju, zaštiti i poboljšanju kvalitete okoliša; zaštiti ljudskog zdravlja; razboritom i racionalnom korištenju prirodnih bogatstava; te promicanju mjera na međunarodnoj razini za rješavanje regionalnih odnosno svjetskih problema okoliša, a osobito borbi protiv klimatskih promjena.

Uzimajući u obzir ciljeve i materijalne odredbe Sporazuma o BBNJ-u, kao i sve primjenjive relevantne politike EU-a, pristup težišta upućuje na to da je pravna osnova koja se odnosi na okoliš najprikladnija materijalna pravna osnova predložene odluke.

4.3. Zaključak

Pravna osnova predložene odluke trebao bi biti članak 192. stavak 1. UFEU-a u vezi s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a.

Ova odluka na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a obuhvaća samo pitanja postupovne prirode i ne mijenja podjelu nadležnosti između Unije i država članica za pitanja uređena Sporazumom o BBNJ-u. Ova odluka na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a ne odnosi se na doprinose država članica proračunu Sporazuma o BBNJ-u, za koji su države članice i dalje nadležne.

5. UTJECAJ NA PRORAČUN

Sporazumom o BBNJ-u uspostavlja se posebna institucionalna struktura. To uključuje tajništvo, znanstveno i tehničko tijelo, mehanizam za razmjenu informacija, odbor za izgradnju kapaciteta i prijenos morske tehnologije, odbor za pristup i podjelu koristi, odbor za financije i odbor za usklađenost. Kako je utvrđeno u članku 52. stavku 2. Sporazuma o BBNJ-u, te će se institucije financirati iz procijenjenih doprinosa stranaka na temelju financijskih pravila.

Financijski institucijski troškovi provedbe Sporazuma o BBNJ-u za Europsku uniju bit će poznati tek nakon prve Konferencije stranaka, na kojoj bi se trebao dogovoriti početni proračun za Sporazum o BBNJ-u. U skladu s člankom 47. stavkom 6. točkom (e) Sporazuma o BBNJ-u Konferencija stranaka donosi proračun u vremenskim razmacima i za financijska razdoblja koja sama odredi.

Osim institucijskih troškova provedba Sporazuma o BBNJ-u vjerojatno će iziskivati financijska sredstva za izgradnju kapaciteta u zemljama u razvoju i pomoć u prijenosu morske tehnologije, ali i, primjerice, za stjecanje znanstvenog znanja potrebnog za uspostavu, praćenje i pregled zaštićenih morskih područja. Člankom 14. stavkom 6. Sporazuma o BBNJ-u predviđeno je da u tu svrhu nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma stranke koje su razvijene zemlje daju godišnje doprinose posebnom fondu iz članka 52. Sporazuma o BBNJ-u u iznosu od 50 % procijenjenog doprinosa te stranke proračunu koji je Konferencija stranaka donijela na temelju članka 47. stavka 6. točke (e) Sporazuma o BBNJ-u. Takvo se plaćanje nastavlja dok Konferencija stranaka ne donese odluku u skladu s člankom 14. stavkom 7. Sporazuma o BBNJ-u. Potencijalni globalni troškovi pravodobno će se procijeniti u okviru Sporazuma o BBNJ-u na temelju operacionalizacije financijskih mehanizama Sporazuma.

2025/0373 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Pripremne komisije i prve Konferencije stranaka Sporazuma na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 192. stavak 1. u vezi s člankom 218. stavkom 9.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Odlukom Vijeća 98/392/EZ[1] Europska zajednica odobrila je Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravu mora od 10. prosinca 1982. („UNCLOS”) i Sporazum o primjeni njezina dijela XI. od 28. srpnja 1994.

(2) Unija je Odlukom Vijeća 2024/1830[2] sklopila Sporazum na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije („Sporazum”), koji [će stupiti] na snagu 17. siječnja 2026.

(3) Konferencija stranaka Sporazuma („Konferencija stranaka”) uspostavljena je člankom 47. stavkom 1. Sporazuma. U skladu s člankom 47. stavkom 4. Sporazuma Konferencija stranaka na svojem prvom sastanku konsenzusom donosi svoj poslovnik („poslovnik”) i financijska pravila o svojem financiranju i financiranju tajništva te svih pomoćnih tijela („financijska pravila”).

(4) U Rezoluciji 78/272[3] donesenoj 24. travnja 2024. Opća skupština Ujedinjenih naroda odlučila je osnovati pripremnu komisiju za pripremu stupanja na snagu Sporazuma i za sazivanje prvog sastanka Konferencije stranaka Sporazuma („pripremna komisija”), po završetku kojeg će pripremna komisija prestati postojati.

(5) U skladu s točkom 9. Rezolucije Opće skupštine predviđeno je da će Pripremna komisija na svojem završnom sastanku donijeti odluke o preporukama Konferenciji stranaka o poslovniku i financijskim pravilima.

---

[1] Odluka Vijeća od 23. ožujka 1998. o sklapanju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora od 10. prosinca 1982. i Sporazuma o primjeni njezinog dijela XI. od 28. srpnja 1994. od strane Europske zajednice (SL L 179, 23.6.1998., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1998/392/oj).

[2] Odluka Vijeća (EU) 2024/1830 od 17. lipnja 2024. o sklapanju, u ime Europske unije, Sporazuma na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije (SL L, 2024/1830, 19.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1830/oj).

[3] Rezolucija Opće skupštine UN-a 78/272 donesena 24. travnja 2024. o Sporazumu na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije.

(6) Predviđeni akti Pripremne komisije i Konferencije stranaka imat će pravne učinke.

(7) Stoga je potrebno utvrditi stajalište koje treba zauzeti u ime Unije na završnom sastanku Pripremne komisije i na prvoj Konferenciji stranaka. Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje Sporazuma, Unija bi trebala poduprijeti poslovnik kojim se osigurava učinkovito, troškovno učinkovito, transparentno i uredno funkcioniranje i organizacija sastanaka Konferencije stranaka te kojim se omogućuje potpuno sudjelovanje Unije kao stranke u skladu sa Sporazumom.

(8) Kako bi se osiguralo pravilno financiranje funkcioniranja i provedbe Sporazuma o BBNJ-u, EU bi trebao poduprijeti donošenje financijskih pravila i operacionalizaciju financijskog mehanizma kojima se uspostavlja pravedan i transparentan postupak prilagođen okolnostima svake stranke kako bi se osiguralo da svaka stranka doprinosi financijskoj održivosti Sporazuma o BBNJ-u i njegovoj provedbi na pravedan način i u skladu sa svojim sposobnostima. Operacionalizacija financijskog mehanizma koji je uspostavila Unija također bi trebala osigurati pružanje pomoći strankama državama u razvoju u njihovim nastojanjima da provedu Sporazum,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Stajalište koje treba zauzeti u ime Unije na završnom sastanku Pripremne komisije i prvom sastanku Konferencije stranaka Sporazuma jest sljedeće:

(1) Unija podupire donošenje poslovnika kojim se osigurava učinkovito, troškovno učinkovito, transparentno i uredno funkcioniranje i organizacija sastanaka Konferencije stranaka Sporazuma, čime se omogućuje potpuno sudjelovanje Unije kao stranke u skladu sa Sporazumom.

(2) Unija podupire donošenje financijskih pravila i operacionalizaciju financijskog mehanizma kojima se uspostavlja pravedan i transparentan postupak prilagođen okolnostima svake stranke kako bi se osiguralo da svaka stranka doprinosi financijskoj održivosti Sporazuma i njegovoj provedbi na pravedan način i u skladu sa svojim sposobnostima, a financijskim mehanizmom osigurava se i pružanje pomoći strankama državama u razvoju u njihovim nastojanjima da provedu Sporazum.

Članak 2.

Unija može dogovoriti manje tehničke izmjene stajališta utvrđenih u skladu s ovom Odlukom koje su u skladu sa stajalištem Unije utvrđenim u članku 1., UNCLOS-om, Sporazumom i pravom Unije, i to bez daljnje odluke Vijeća.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Vijeće
Predsjednik